Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14058

Gemeente Leeuwarden

Raadsvoorstel

Kandidaatstelling European Youth Capital 2028
Zaaknummer: 2024-260067

Aan de gemeenteraad.

Inleiding
Op 19 juni 2024 heeft uw raad besloten om een bijdrage van € 710.000 beschikbaar te stellen voor de voorbereidingskosten tot en met november 2025, met als doel het opstellen en aan de jury presenteren van een bidbook voor Leeuwarden European Youth Capital (EYC) 2028. Deze besluiten zijn genomen nadat bij de besprekingen in de raad de toezegging is gedaan dat het bidbook aangeboden wordt aan de gemeenteraad, zodat daar besluitvorming over de indiening bij het European Youth Forum (en daarmee een herbevestiging van de kandidatuur voor EYC2028) plaatsvindt.

Op 21 november 2024 werd in Gent (EYC2024) bekendgemaakt dat Parma in 2027 de titel EYC mag dragen. Daarna is de competitie voor EYC2028 officieel geopend. De planning en de indieningsvereisten voor EYC2028 zijn door het organiserende European Youth Forum benoemd. Daardoor weten we dat er voor de eerste ronde jurering geen volledig bidbook ingediend hoeft te worden, maar dat er een uitgebreide bid-vragenlijst ingevuld moet worden. In die vragenlijst is aandacht voor vragen over inhoudelijke thema's, organisatie, logistiek (onder andere hotelcapaciteit en vervoersmogelijkheden) en uiteraard jongerenbetrokkenheid. In deze eerste versie draait het om de selectiecriteria of Leeuwarden voldoet aan de voorwaarden om voor de titel in aanmerking te komen. Over het programma voor 2028 hoeft nog weinig concrete informatie geleverd te worden. In het vervolg van dit voorstel verwijzen we naar die ingevulde vragenlijst als “de Leeuwarder inzending”. Voor de tweede en de derde ronde (als Leeuwarden die haalt) zullen de nieuwe inzendingen telkens meer het karakter van een bidbook hebben.

In de afgelopen maanden zijn veel stappen gezet op weg naar de Leeuwarder inzending voor EYC2028, waarbij jongeren een prominente rol hebben gespeeld. Op 4 december 2024 vond een informerende sessie plaats waarin u geïnformeerd bent over het proces tot nu toe - met speciale aandacht voor die centrale rol van Leeuwarder jongeren -, over de globale inhoud van de Leeuwarder inzending, over de waarde en de opbrengst van de titel en het EYC-jaar, over het vervolgproces en over de rol van de raad. In dit voorstel:

1. vindt u informatie over het proces met en door jongeren van de afgelopen tijd, en het proces van de komende tijd, tot en met de derde en laatste jurybeoordeling
2. delen we met u wat de waarde en opbrengst van EYC voor Leeuwarden is
3. geven we u zicht op de Leeuwarder inzending voor EYC2028
4. geven we aandacht aan de financiën voor Leeuwarden EYC2028, voor het geval Leeuwarden de titel krijgt.

1. Proces van start tot en met indiening bidbook (alle fases)
Na de zomervakantie is het proces van Leeuwarden European Youth Capital 2028 in een stroomversnelling gekomen. Dat geldt zowel voor het proces met partners (waaronder kernpartners Tienskip, Arcadia en Keunstwurk) als voor het maakproces van het bid. In de bijlage bij dit voorstel zijn enkele belangrijke mijlpalen in het proces tot nu toe opgenomen. Daarnaast vindt u een doorkijk naar het proces van de komende maanden, tot de eerste Leeuwarder inzending (fase 1). Een belangrijk ingrediënt dat we de afgelopen tijd een plek in het proces hebben kunnen geven, is de actieve rol van jongeren: zij schrijven in fases het bidbook en zij ontwikkelen het verhaal dat daarbij hoort. Dat vraagt van de gemeente en overige betrokken organisaties en professionals een flexibele en ondersteunende rol en voor het project European Youth Capital 2028 als geheel een organisch proces.

De planning voor EYC2028 is door het organiserende European Youth Forum bekendgemaakt en verloopt in fases:

- Fase 1: de eerste Leeuwarder inzending moet uiterlijk 11 februari 2025 ingediend worden bij het European Youth Forum. Op 2 april 2025 wordt bekend gemaakt of Leeuwarden op de short-list van vijf kandidaten staat en wat de feedback op de eerste indiening is.
- Fase 2: uiterlijk 17 juni 2025 vindt de tweede indiening plaats waarin het programma voor European Youth Capital verder is uitgewerkt. Op 12 augustus 2025 ontvangt Leeuwarden volledige feedback op de tweede versie van het bid van het European Youth Forum.
- Fase 3: uiterlijk 7 oktober 2025 is de indiening van het definitieve bidbook, dat op 18 november 2025 wordt gepresenteerd aan de jury in Brussel. In november 2025 (datum nog niet bepaald) wordt bekend wie de titel heeft gewonnen.

De planning in de bijlage bij dit raadsvoorstel is aan verandering onderhevig en wordt continu bijgestuurd op basis van actuele ontwikkelingen en informatie.

2. Wat is de waarde en de opbrengst van EYC2028 voor Leeuwarden?
Het doel van het European Youth Forum, dat de titel ieder jaar uitgeeft aan een stad, is om de inbreng van jongeren te vergroten bij alle onderwerpen die hen aangaan. We zien op veel terreinen waar de gemeente Leeuwarden actief is een grote kans om EYC als katalysator voor nieuwe ontwikkelingen in te zetten, terwijl EYC ook een goede kans biedt om Leeuwarden en succesvol beleid en projecten in de schijnwerpers te zetten. We zetten jongeren in de lead om op weg naar, in en na 2028 aan de slag te gaan met een aantal onderwerpen die voor hen belangrijk zijn gebleken. Die onderwerpen komen voort uit participatiesessies, focusgroepen, raadplegingen en data-onderzoek en zijn door de schrijfgroep samengesteld uit jongeren als volgt verwoord:

- Vitality: (mentale) gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, stabiliteit en armoede
- Sense of belonging: verbinding met de gemeenschap, meedoen aan activiteiten, het gevoel dat je ergens onderdeel van bent
- Equity: kansengelijkheid, gelijkwaardige kansen op werk, in staat zijn om mee te doen, gezien, gehoord en gerespecteerd worden

Het onderwerp Europa en jongeren, of hoe vergroot je de Europese dimensie van Leeuwarden en de Leeuwarder jongeren, heeft een andere achtergrond.

Het European Youth Forum benoemt dat als een belangrijk ingrediënt voor EYC's.

Het principe "we praten mét en niet over jongeren" is leidend bij de uitwerking van deze thema's. Dat proberen we bij alle aspecten en in elke stap van de voorbereiding in acht te nemen en een plek te geven. En dat willen we ook na EYC2028 doorzetten: EYC is wat ons betreft een katalysator voor een structurele verandering in Leeuwarden.

Daarnaast is EYC2028 een jaar dat Leeuwarden nationaal en internationaal in de schijnwerpers zet. In het onderzoek dat het European Youth Forum heeft laten doen naar de eerste 10 jaar EYC (EYC_ten_years_report.pdf) wordt naast de effecten van EYC voor jongeren en jongerenparticipaties ook aandacht aan economische effecten gegeven. Daarin wordt duidelijk dat een meerderheid van de detailhandel en de tourismesector in de betreffende EYC's positief is over het EYC-jaar.

Ter illustratie. Stad Gent (EYC204) heeft de titel in lokale context als hefboom gebruikt om beleids- en domeinoverschrijdend te werken en in sectoren te belanden waar eerder niet mee werd samengewerkt. De verschillende activiteiten die in het European Youth Capital jaar zijn georganiseerd, hebben een meetbare impact gehad. Zo bracht het urban street festival Asfalt Fest zo'n 35.000 jonge mensen op de been, met extra aandacht voor nieuwkomers in de stad (instagram.com/asfaltfest.be). Het resultaat was dat netwerken met elkaar zijn gaan werken, dat er nu beleidsmatig met communities wordt gewerkt, dat signalen naar boven zijn gehaald en het belang van sport aan beslissingsmakers is overgebracht. De projectleider van Stad Gent haalt aan dat de EYC-titel een aanleiding is geweest om te experimenteren met horizontaal werken en zo te ontdekken welke verbindingen wel en niet werken. De titel heeft Stad Gent de mogelijkheid gegeven om de stem van jongeren te versterken in de stadsorganisatie en participatieprocessen op te zetten. Ook heeft het bijgedragen aan het naar zich toetrekken van extra middelen. En het heeft de organisatie uitgedaagd om met een bepaalde doelgroep in het hoofd veel explicieter samen te werken.

3. De Leeuwarder inzending voor EYC2028

In de bijlagen bij dit raadsvoorstel vindt u de Leeuwarder inzending voor EYC 2028. Het stuk is opgesteld door een schrijfteam van jongeren. Zij hebben daarbij gebruik gemaakt van data over jongeren en van de opbrengst van verkenningen onder jongeren via onder andere focusgroepen, pizzasessies, creatieve sessies, Tienskipdagen, de jongerenenquête en het waarden- en wensenonderzoek. Ook hebben ze bij hun schrijfwerk een beroep gedaan op de kennis en kunde van een aantal professionals en zijn ze begeleid bij het schrijven om co-creatie adequaat te faciliteren. Zo is de Leeuwarder inzending het resultaat van een samenwerking tussen jongeren en de kernpartners.

Het stuk dat bijgevoegd is, is een 90%-versie. Er komt nog regelmatig input van jongeren en partners binnen die relevant is voor de Leeuwarder inzending, die het schrijfteam graag wil verwerken. Dit voorstel sluit af met de vraag aan uw raad om uw gevoelen over de Leeuwarder inzending te geven, zodat het schrijfteam daarmee rekening kan houden.

Wij hebben veel waardering voor het stuk dat er ligt en vinden het – in de geest van European Youth Capital - van belang dat dat stuk onder de redactie van de jongeren van de schrijfgroep klaar gemaakt wordt voor indiening. Van betrokkenen bij eerdere EYC's begrijpen we dat Leeuwarden op inhoud (waar moet EYC over gaan?) en proces (betrokkenheid van jongeren en partners buiten de gemeente) in deze fase voorloopt op het proces dat eerder in hun steden gevolgd is.

De kandidatuur ligt officieel bij de stad Leeuwarden en wordt samen met (een) jongeren(organisatie) ingediend bij het European Youth Forum. Door jongeren via verschillende routes te bevragen naar hun zorgen, wensen en ideeën, door dat te gebruiken als basis onder de inzending én door voor jongeren bij het ontwikkelen en schrijven van de Leeuwarder inzending een centrale positie te creëren, hebben jongeren een grote stem in het proces. De kernpartners spelen een actieve rol om deze stem van jongeren te versterken:

- Tienskip: jongerenorganisatie die een grote groep jongeren betrekt, bereikt en modereert om via een democratisch proces breed gedragen plannen te creëren.
- Arcadia: supportorganisatie met ervaring in het ontwikkelen en implementeren van grootschalige programma's en evenementen in samenwerking met jongeren.
- Keunstwurk: publieke organisatie met een specialisatie in talentontwikkeling van jongeren door middel van programma's en projecten op het gebied van onderwijs, culturele participatie en de samenleving.

4. Financiën

Uw raad heeft op 19 juni 2024 ingestemd met het bedrag dat benodigd is voor de voorbereiding van EYC2028 tot en met november 2025.
De *totale* projectkosten zijn begroot op € 7 miljoen (inclusief het voorbereidingsbudget). Dit bedrag is een inschatting en gebaseerd op:

- De begrote kosten van steden die in het verleden of nabije toekomst EYC hebben georganiseerd of gaan organiseren;
- Onze ervaringen rondom de begroting van Culturele Hoofdstad Leeuwarden/Fryslân 2018 en Arcadia.

De precieze kosten voor Leeuwarden European Youth Capital 2028 zijn afhankelijk van de invulling van het programma en de inzet van partners en sponsors op dat programma. In de raadsvergadering van 19 juni 2024 is opgeroepen door de raad om de kosten voor het vervolg te verdelen op basis van 2/3 gemeente en 1/3 co-financiering. In onderstaand overzicht is daar rekening mee gehouden[1]. Op basis van de ervaringen van andere EYC's komen we hieronder wel tot een verdeling over de jaren 2024-2029:

Fase 1: Het opstellen van de Leeuwarder inzending (2024 t/m februari 2025)	€ 545.000
Fase 2: De selectie en beoordeling (maart 2025 t/m november 2025)	€ 165.000

[1] De resterende kosten in fase 3-5 bedragen in totaal € 6.290.000 (rekening houdend met de kosten tijdens de jureringsfase van € 710.000).

Fase 3: De voorbereiding op het jaar als EYC2028 (december 2025 t/m december 2027)	€ 1.790.000
Fase 4: Het jaar zelf, EYC2028 (2028)	€ 4.000.000
Fase 5: De legacy (2029 e.v.)	€ 500.000
Totaal	€ 7.000.000
Dekking – verwachte externe bijdragen en subsidies	€ 2.100.000
Dekking - bijdrage gemeente Leeuwarden	€ 4.900.000

De co-financiering bestaat uit inzet van partners op eigen onderdelen van het programma, Europese subsidies, bijdragen van andere (o.a. provinciale en nationale) overheden, bijdragen vanuit private fondsen en sponsoring.
Op basis van het programma voor EYC2028 is het mogelijk om een reële inschatting van de co-financiering te maken. Zoals aangegeven vraagt de tweede en derde ronde van de jurybeoordeling om het aanleveren van dat programma. Afhankelijk van de jurybeoordeling over de Leeuwarder inzending bij de eerste ronde komen wij in de eerste helft van 2025 met een vervolgvoorstel hoe de voorbereidingskosten na het behalen van de titel (voor 2026 en 2027) te dekken. Op die manier willen we ervoor zorgen dat de voorbereiding van EYC2028 niet stil komt te liggen na het binnenhalen van de titel. De dekking van de kosten voor 2028 en 2029 is wat ons betreft onderdeel van de coalitie-onderhandelingen voor het volgende college, in de loop van 2026.

Volgens onze internationale adviseur is het ontbreken van dekking in de eerste fase voor onze kandidatuur geen probleem: deelnemende steden in het verleden hadden in de eerste fase van het jureringsproces het budget niet of slechts beperkt veiliggesteld.

Vervolgacties op hoofdlijnen

- Maak een chronologische opsomming.
  Zie bijlage *'Proces tot nu toe en nog te nemen stappen (fase 1)'*

- Heeft de raad in het vervolgtraject een rol? Zo ja, geef aan welke.
  Er is een rol voor de raad in het vervolgtraject. Het betreft:
  (1) financieel besluit (zie punt 4 in dit voorstel)
  (2) actieve betrokkenheid bij momenten in het maakproces door jongeren

- Wat moet er gebeuren qua communicatie en participatie?
  Er is tot nu toe al veel ingezet op communicatie & participatie en dat neemt de komende tijd nog meer toe. Via kernpartner Keunstwurk is een jonge communicatieadviseur aangetrokken om een doelgroepgerichte communicatiestrategie op te stellen. Wat betreft de participatie onder jongeren is er in deze eerste fase vooral sprake geweest van raadplegen, adviseren en co-creëren door jongeren. Naarmate we verder in het traject komen, wordt de groep betrokken jongeren alsmaar groter en klimmen we omhoog op de participatieladder naar de niveaus: beslissen, organiseren en regisseren door jongeren. Ook dit is een organisch proces met aandacht voor structuurverandering.

Voorgaande inhoud van dit raadsvoorstel is vooral een toelichting op en argumentatie voor het door u te nemen besluit over de bevestiging van de kandidatuur. Aanvullend nodigen wij u uit om uw gevoelen met betrekking tot de Leeuwarder inzending aan ons kenbaar te maken, zodat door de schrijfgroep van jongeren meegenomen kan worden in het proces voor de eerste fase van het doen van een bid voor European Youth Capital 2028.

Leeuwarden, 17 december 2024,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

Signed By: Buma, Sybrand <sybrand.buma@leeuwarden.nl>
19/12/2024 12:12:10 CET
ID: 65ff897e-0d29-4f1f-97e0-39afe02d2cea
Auth: Scribble

secretaris.

Signed By: de Jong de, Eelke <eelke.dejong@leeuwarden.nl>
08/01/2025 09:47:33 CET
ID: 65ff897e-0d29-4f1f-97e0-39afe02d2cea
Auth: Scribble

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*

Bijlage: proces tot nu toe en nog te nemen stappen (fase 1)

Datum	Onderdeel	Inhoud
Maart-juli en september-oktober	Meerdere 'Slice for advice': participatiesessies LWD Next	Randvoorwaarden, vergoeding, communicatie en moodboards maken voor vormgeving; input EYC-festival Neushoorn; vervolgproces, inclusief rol jongeren in mee-denken, mee-schrijven en mee-checken; uitwerking idee participatie-paspoort.
17 april	Tienskipdag	Input opgehaald over inhoud EYC en jongeren gestemd op moodboards
30 mei	EYC-startfestival in Neushoorn	Ondersteuning door jongeren bij 'input wall' en 'open mic'
7 oktober	Tienskipdag	Input opgehaald over wat we in Leeuwarden moeten stoppen en starten + wat zou je doen met een miljoen?
16 oktober	Schrijfsessie met jongeren	Input opgehaald bij jongeren die zichzelf hebben aangemeld en hen uitgenodigd voor het schrijfteam dat de Leeuwarder inzending schrijft
24 oktober	Meet-up met organisaties die met jongeren werken	Input opgehaald over kansen en valkuilen van EYC2028, belangrijke doelgroepen en de bijdrage die organisaties zelf kunnen leveren
24 oktober	Denksessie met jongeren	Ontwikkeling 'why' van Leeuwarden als EYC, o.a. met behulp van creatieve songwritingsessies
30 & 31 oktober	Schrijfdagen bid	Schrijfteam van jongeren maakt 80%-versie van de Leeuwarder inzending op basis van input
7 november	Feedback op de Leeuwarder inzending van betrokken professionals van gemeente en kernpartners	Feedback op 80%-versie van de Leeuwarder inzending
4 december	Informatiesessie met de raad (proces)	De raad bijpraten over het proces tot nu toe en ophalen van input voor het bid
5/6 december	Feedbackronde 80%-versie en schrijven 90%-versie	Input raad, input Tienskipdag en jongerenorganisaties van meet-up. Oplevering 90%-versie.
9 december	Tienskipdag – 140 Leeuwarder Lyceum	Toetsen/verdiepen onderdelen Leeuwarder inzending 90%-versie
8 januari	Informerende sessie raad	Leeuwarder inzending & kandidatuur
15 januari	Tienskipdag in Leeuwarden	Toetsen/verdiepen onderdelen Leeuwarder inzending 90%-versie
15 januari	Debat raad	Leeuwarder inzending & kandidatuurschap
22 januari	Besluitvorming raad	Go/no go herbevestiging kandidatuur Leeuwarden

22-29 januari	Brede meet-up organisaties die met jongeren werken	N.t.b.
30 januari	Tienskipdag in Leeuwarden	Toetsen/verdiepen onderdelen Leeuwarder inzending 90%-versie
31 januari	Feedbackronde	Feedback/input n.a.v. besluitvorming raad, meet-up en Tienskipdagen
1 – 4 februari	Opmaak Leeuwarder inzending	
6 februari	Beschikbaarstelling opgemaakte Leeuwarder inzending aan college, raad e.d.	
11 februari	Indiening Leeuwarder inzending	